

Tunturi-Lapin palkiset samassa kaarteessa –hankkeen loppuraportti

1.3.2021 – 31.10.2022

Sisällysluettelo

1. Hankkeen toteuttajan nimi	3
2. Hankkeen nimi ja hanketunnus.....	3
3. Yhteenveto hankkeesta	3
4. Raportti	4
4.1 Hankkeen tavoitteet	4
Määrälliset tavoitteet.....	5
4.2. Hankkeen toteutus	5
4.2.1 Toimenpiteet	5
4.2.2 Aikataulu	11
4.2.3 Resurssit.....	11
4.2.4 Toteutuksen organisointi.....	12
4.2.5 Rahoitussuunnitelma ja kustannukset.....	13
4.2.7 Toteutusoletukset ja riskit	14
4.3 Yhteistyökumppanit.....	15
5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi	17

1. Hankkeen toteuttajan nimi

Leader Tunturi-Lappi ry, Valtakatu 28, 99100 Kittilä

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Tunturi-Lapin palkiset samassa kaarteessa (Kaarteessa) – hanke
Hankenumero 156816

3. Yhteenveto hankkeesta

Tunturi-Lapin palkiset samassa kaarteessa (Kaarteessa) -hankkeessa kootaan yhteen Tunturi-Lapin poronhoitajat perheineen ja haetaan kehitystä yhteistyöstä. Mukana ovat Käsivarren, Näkkälän, Muonion, Kyrön, Kuivasalmen, Alakylän ja Kolarin paliskunnat.

Näiden välille luodaan paremmat keskusteluyhteydet ja lisätään verkostoitumista. Verkostossa muodostetaan Tunturi-Lapin poronhoitajien yhteinen ääni ja haetaan ratkaisut yhteisten haasteiden ratkaisemiseen. Poronhoidon merkitystä nostetaan niin verkoston sisällä kuin sen ulkopuolellakin viestinnän kautta.

Perinteikkään alan kehityksessä yhdistyvät vanhat viisaudet ja uudet näkökulmat. Näiden avulla pyritään lisäämään poronhoitajien hyvinvointia, jakamaan informaatiota sekä luomaan edellytykset Tunturi-Lapin paliskuntien toimintasuunnitelmalle. Hankkeen kantavana ajatuksena taustalla kulkee poronhoidon ydin: kaiken keskiössä on poro.

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Tunturi-Lapin paliskuntien verkostoa. Alan erityispiirteiden vuoksi vain toinen poronhoitaja voi aidosti ymmärtää työn luonteen ja antaa vertaistukea. Hyvinvoinnista järjestetään kaikille avoimia koulutuksia. Uusia näkökulmia haetaan myös vieraillemalla porotiloilla. Viestinnän kautta tuodaan kuuluviin verkoston yhteinen ääni ja nostetaan alan imagoa.

TP 1: VERKOSTOITUMINEN

Tavoitteena on lisätä Tunturi-Lapin paliskuntien välistä yhteistyötä. Lisäksi vapaamuotoisten tapaamisten tavoitteena on saada vertaistukea ja tutustua muihin alalla työskenteleviin. Lasten ja nuorten kiinnostusta alaa kohtaan pyritään lisäämään ja ylläpitämään heidän omilla tapaamisissaan.

TP 2: HYVINVOINTI

Tavoitteena on lisätä paliskuntien ja yksittäisten poronhoitajien hyvinvointiosaamista. Kaikille avoimilla etänä järjestettävillä koulutuksilla tavoitellaan hyvinvoinnin tiedostamisen lisäämistä osana työntekeä, erityisesti poronhoidon ja jalostuksen fyysisesti raskaissa työtehtävissä. Koulutusinfoissa käsitellään kokonaisvaltaista hyvinvointia: unen, ruokavalion ja sosiaalisen elämän vaikutusta jaksamiseen sekä liikuntaa ja kehonhuoltoa osana muita työtehtäviä sekä niiden lisänä.

TP 3: VIESTINTÄ

Verkoston sisäisessä viestinnässä tavoitellaan yhteisten tarpeiden löytymistä, kokemusten jakamista ja yhteistyön helpottamista. Tavoitteena on saada vertaistukea sekä uusia näkökulmia omaan työhön. Viestinnässä käsitellään ajankohtaisia asioita sekä jaetaan esimerkiksi vinkkejä käytännön työhön. Verkoston ulkopuolisessa viestinnässä tavoitellaan poronhoitoalan parempaa tuntemusta suuren yleisön keskuudessa. Tämän kautta halutaan parantaa alan imagoa, lisätä yleistä tietoutta poronhoidosta sekä tuottaa tietoa, jota esimerkiksi yrittäjät ja poronhoitajien edunvalvojat voivat hyödyntää taustatietona omilla rooleillaan ja kanavissaan. Viestintämateriaalit tuotetaan sekä suomeksi että pohjoissaameksi.

Määrälliset tavoitteet

- Verkoston sisäiset tapaamiset
  - Tupailtoja: 8 kpl
  - Lapsiperheiden tapahtumia: 2 kpl
  - Nuorten tapahtumia: 2 kpl
- Tapahtumien osallistujia: 60 kpl
- Vierailuja: 4 kpl
- Kaikille avoimet tilaisuudet
  - Hyvinvointikoulutukset: 16 kpl
  - Infotilaisuudet: 2 kpl
- Julkaistu materiaali
  - Some-julkaisut: 40 kpl
  - Lehtijutut ja muu media: 10 kpl

4.2. Hankkeen toteutus

4.2.1 Toimenpiteet

TP 1: VERKOSTOITUMINEN

Projektipäällikkö on tehnyt hankkeen alussa, sekä aikana poronhoitajien verkostojen kartoitusta keskustelemalla heidän kanssaan siellä, missä heidät luontevimmin saa kiinni: poronhoidon töiden parissa. Pohjana verkostoitumisen suunnittelulle toimi myös hankkeen suunnittelun aikana toteutetut haastattelut poronhoitajille.

Lähtötilanne paliskuntien välisille verkostoille oli hankkeen alkaessa lähes olematon, osittain koronatilan vuoksi. Poronhoitajat olivat tavanneet toisten paliskuntien edustajia vain Poroparlamentissa, mutta käytännössä sielläkin he olivat seurustelleet lähinnä jo ennestään tuntemiensa henkilöiden kanssa.

Konkreettista yhteistyötä paliskuntien välillä oli paliskuntien yhteinen teurastamo Kittilässä. Projektipäällikön keskustellessa poronhoitajien kanssa kävi ilmi, että halukkuus yhteistyöhön ja laajempiin verkostoihin vaihteli yksilöiden ja paliskuntien välillä. Tässä hankkeessa päätettiin keskittyä niihin tahoihin, jotka olivat halukkaita verkostoitumaan, sekä panostamaan siihen omaa aikaansa.

Verkoston rakentaminen aloitettiin projektipäällikön järjestämällä yhteyshenkilöiden tutustumistilaisuudella. Pitkien etäisyyksien vuoksi yhteyshenkilöiden kokoukset oltiin päätetty pitää etänä, mutta ensimmäinen tapaaminen haluttiin pitää kasvokkain luottamuksen ja sitoutumisen lisäämiseksi.

Projektipäällikkö vieraili hankkeen aikana paliskuntien kokouksissa, sekä merkitys ja erotustöissä, että tutustumassa paliskuntien ruokintaan ja aitapaikkoihin. Projektipäällikkö osallistui paliskuntien kevään 2021 kevätkokouksiin, syksyn 2021 syyskokoukseen, sekä kevään 2022 kevätkokouksiin. Joka kerta ei onnistunut osallistuminen kaikkien paliskuntien kokouksiin päällekkäisyyksien vuoksi.

Kesällä 2021 projektipäällikkö vieraili vasanmerkityksissä Kolarin Nimettömässä, Alakylän Masanpalossa, Kuivasalmen Sotkaselässä, Muonion Juutilaisessa ja Sadinkankaassa ja Kyrön Puksuvaarassa. Syksyn 2021 erotuksissa projektipäällikkö vieraili Alakylän Tuuliharjussa, Muonion Luusunselässä, Kyrön Puksuvaarassa ja Näkkälän Näkkälän aidalla. Kesällä 2022 projektipäällikkö vieraili Alakylän Saariselässä ja Mäntyvaarassa, Kolarin Ristivuomalla ja Nimettömässä, Näkkälän Pöyrisjärvellä ja Kyrön Lauttasselässä.

Projektipäällikkö vieraili myös Kittilän teurastamolla tutustumassa toimintaan ja haastattelemassa paikalla ollutta nytkyporukkaa. Projektipäällikkö kävi tutustumassa Kolarin, sekä Kyrön talviruokintaan kys. paliskuntien tokissa talvella 2022. Projektipäällikkö vieraili myös kesällä -22 Käsivarren Njamakan erotusaidalla.

Hankkeen aikana järjestettiin tupailtoja, sekä nuorten ja lasten päiviä alueella. Tarkemmat tiedot järjestetyistä tapahtumista kuvineen ja osallistuja määrineen jäljempänä.

TP 2: HYVINVOINTI

Hyvinvoinnin toteutus jakautuu ostopalveluissa kahteen etäluentosarjaan: Kokonaisvaltainen hyvinvointi ja Liikunta. Kummankin toteutus kilpailutettiin jo elokuussa ja toteuttajaksi valittiin Tmi Laura Pulju.

Kokonaisvaltainen hyvinvointi -sarja on toteutettu syyskuussa kolmessa osassa, kussakin kaksi 45 minuutin luentoa. Luennot järjestettiin 8.9., 16.9. ja 22.9. ilta-aikaan. Osallistujia oli yhteensä 10, joista osa livenä ja osa pyysi tallenteen.

Tammi-helmikuussa olivat liikunta -osion etäluennot, jotka pidettiin välillä 26.1.-23.2.2022. Osallistujia oli yhteensä 11, joista osa livenä ja osa pyysi tallenteen.

Aikatauluhaasteet olivat etukäteen tiedossa, minkä vuoksi ostopalveluun sisältyi luentojen tallentaminen. Tallenteita pyrittiin markkinoimaan kohderyhmälle vielä paliskuntien kokouksissa, sekä facebook -ryhmän kautta.

TP 3: VIESTINTÄ

Hankkeen toimesta otettiin yhteyttä paliskuntiin ja hanketta pidettiin esillä osallistumalla paliskuntien kokouksiin ja poronhoitotöihin. Jokaisesta paliskunnasta valittiin yhteyshenkilö hankkeen ja paliskunnan välille. Projektipäällikkö oli yhteydessä säännöllisesti heihin suunnitellessaan tulevia toimia hankkeessa. Viestintäsuunnitelman mukaisesti hankkeen tapahtumista ja toimenpiteistä tiedotettiin yhteyshenkilöiden avulla jokaisen paliskunnan sisällä suoraan poronhoitajille. Viestintä toimi myös toiseen suuntaan: poronhoitajat saivat tuoda tarpeitaan ja muita viestejään projektipäällikölle oman paliskuntansa yhteyshenkilön kautta tai suoralla yhteydellä projektipäällikköön.

Hankkeen toimesta luotiin Instagram-tili, jossa julkaistiin materiaalia porotalouden imagon parantamiseksi, sekä jaettiin alueen poronhoitajien julkaisuja. Tilin tarkoitus oli esitellä porovuoteen kuuluvia töitä selkokielellä suurelle yleisölle. Tilille kertyi seuraajia syyskuun 2022 alkuun mennessä 419 kappaletta ja julkaisuja 52 kappaletta. Viimeisimpien 3 kuukauden aikana tili oli tavoittanut 1837 käyttäjää. Seuraajien paikkakunnista yleisimmät olivat Muonio, Rovaniemi, Oulu, Tampere ja Kittilä. Maista Suomen lisäksi seuraajia oli Yhdysvalloista, Saksasta, Norjasta ja Intiasta.

Hankkeen kohderyhmälle viestimiseen käytettiin suljettua Facebook-ryhmää, jossa on 164 jäsentä seitsemästä paliskunnasta. Lisäksi hankkeeseen sekä paliskuntiin liittyviä julkaisuja saatiin lehtiin ja näin tuotiin elinkeinoa enemmän esille. Myös Leader Tunturi-Lapin Facebook-sivuilla on nostettu hanketta esille ja hanke-esittelyn lisäksi LTL ry:n internetsivuille perustettiin Kaarteessa-blogi. Blogilla oli sama tarkoitus kuin Instagram-tilillä, eli jakaa selkokielistä tietoa poronhoidosta. Some-kanaviin verrattuna blogi toimii pysyvämpänä julkaisualustana.

Ulkopuoliseen viestintään liittyen vierailtiin Tunturi-Lapin suurimmissa matkailukeskuksissa, eli Levillä ja Ylläksellä poron kanssa hiihtolomaviikoilla 8 ja 9, sekä 10. Poroa sai silitellä ja kuvata, projektipäällikön ja harjoittelijan samalla kertoen tietoa

poroista ja porotaloudesta. Tällä pyrittiin luomaan positiivisempaa kuvaa elinkeinosta ulkopuolelle.

Hankkeen toimesta vierailtiin Tunturi-Lapin alakouluissa esitellen porotaloutta. Esittelyiden tarkoituksena oli lisätietoa poroista ja porotaloudesta alueen lapsille, sekä luoda positiivisempaa kuvaa porotaloudesta paikallisille. Tavoitteena oli myös poroperheiden lasten identiteetin ja ”ammattiympäristöiden” vahvistaminen. Vierailut suoritettiin 10/13 koulusta ja lapsia tavoitettiin vajaa 500 kappaletta.

Paikka	pvm	aika	Opettaja	oppilasmäärä	Kouluvierailut		Helena mukaan	Suunnitelma
					lisätietoja			
Karessuanto		4.4.	Virpi Labba	19	Meillä 3.-4. luokkalaaisia on yhteensä 10 ja 5-6-luokkalaaisia yhteensä 9.			Samalla reissulla kilpisjärven kanssa
Hetta		30.3.	Hellin Pietikainen	51	3.-4.lk on yhteensä 27 oppilasta, 5.-6.lk on yhteensä 24 oppilasta.			
Kilpisjärvi		5.4.	Eija Aikio	17	3-6lk on 10 oppilasta, e-2lk seitsemän oppilasta.			Samalla reissulla Karessuannon kanssa
Raattama		29.3.	Outio Saarnio	7	luokilla 0.-4. siten, että esikoululaisia on 3 ja 3.-4.lk on 4 oppilasta.			
Kaukonen		12.4.	Seija Keskitalo	14				
Sieppijärvi		6.4.	Ville Ikonen					
akaslompolo		27.4.	Outi Koli	54	3. lk 8 opp., 4. lk 15 opp., 5. lk 17 opp., 6. lk 14 opp.		x	
Muonio		24.5.	Linda yliniemi	123	Meillä on 3.-4.lk yhteensä oppilaita 57 ja 3.-6.lk 123.			
kittilä		17 ja 18.5.	Lauri Kinnunen	158	3-luokkia 2 kpl (oppilasmäärät 24 ja 20), 4-luokkia 3 kpl (oppilasmäärät n. 15/luokka), 5-luokkia 2 kpl (oppilasmäärät 17 oppilasta/luokka ja 6-luokkia 2 kpl (oppilasmäärät 19 ja 16).		x	
Alakylä		1.6.	Ari Mäkinen	35				
Sirkka			Hannu Hettula					
Ylläsjärvi								
Kolari								

Kaarteessa - hankkeen järjestämät tapahtumat:

1. 16.06.2021 Yhteyshenkilöiden tapaaminen, 7 hlö

2. 23.07.2021 Tupailta, 33 hlö

- Jerisjärven saunamaailma ja ruokailu

3. 24.07.2021 Nuortenpäivä, 22 hlö

- Koskenlasku ja ajanviettoa Harrinivassa

4. 19.08.2021 Tupailta, 9 hlö

- Ennen kaikki oli paremmin,
  - Kaukosessa, paikassa vanha erotuskämppä

5. 04.09.2021 Tupailta, 22 hlö

- Lihabisness jutunjuurena
  - Tutustuminen leikkaamoon ja jalostamoon
  - Juttu tuokio liyahommista ja sen kehityksestä kylätalolla

6. 11.09.2021 Lastenpäivä, 54 hlö

- Perhepäivä activityparkissa Levillä
- Seikkailupuisto lapsille

7. 19.07.2021 Tupailta, 9 hlö

- "Keep calm, it's ladies night" - naisten ilta

8. 4.12.2021 Tupailta, 31 hlö

- Pikkujoulut Levin ravintola Kammissa

9. 13.1.2022 Teurastamoon tutustuminen, 6 hlö

- Kittilän teurastamon toimintaan tutustuminen
- Nylkyporukan haastattelu

10.05.03.2022 Nuortenilta, 16 hlö

- Keilaus Ylläksellä

11.10.03.2022 Lastenpäivä, 34 hlö

- Linja-automatka Rovaniemelle Rollohoppiin päiväksi

12.19.03.2023 Tupailta, 19 hlö

- Kaamoksen kaatajaiset
- Illanvietto Levillä

13. 23.4.2022 Tupailta, 13 hlö

- Porokoirat ja poromatkailu
- Levillä Sammuntuvalla

14. 21.5.2022 nuortenpäivä, 14 hlö

- Boffaus
- työpaja
- saunailta

15. 13.8.2022 lastenpäivä, 16 hlö

- Yhteinen päivä perheille Hukkajärvellä Kittilässä
- ”Olympialaiset”, joissa jousiammuntaa, suunnistusta, soutukisa, suopunginheittoa ja kalastusta
- makkaraa ja lettujen paistoa, sekä kahvitukset

16. 15.8.2022 Tupailta, 7 hlö

- Paliskuntien hallinnolle suunniteltu tapaaminen
- Yhteistyössä yhteinen poronhoitoalue -hankkeen kanssa

17. 2.9.2022 Nuortenpäivä, 4 hlö

- pakohuonepeli Ylläksen Arctic secretissä

4.2.2 Aikataulu

Hankkeen toteutusaikataulu on 01.03.2021 – 30.06.2022. Projektipäällikkö aloitti työssään 6.4.2021.

Hankkeelle haettiin jatkoaikaa 1.7.2022 – 31.10.2022.

Tärkeimpänä jatkoajan hakemisen perusteena oli tavoite saada kohderyhmä osallistumaan toimintasuunnitelman tekoon, sekä keretä jalkauttamaan toimintasuunnitelmaa kohderyhmän tiedoksi ja tueksi toimintaan.

4.2.3 Resurssit

Hankkeen hallinnoijana toimi Leader Tunturi-Lappi ry (LTL ry). Yhdistyksen toiminnanjohtaja toimi hankkeen vastuhenkilönä sekä yhteyshenkilönä. Hankeneuvoja toimi hankkeenkoordinoijana erityisesti maksatuksessa. LTL ry:llä on vuosien kokemus ja riittävä ammattitaitohankkeiden toteutuksesta. LTL ry:n kirjanpito ja palkanlaskenta on ulkoistettu Aallon Oulu Oy:lle, josta hankittiin myös hankkeen kirjanpito. Toiminnanjohtaja ja hankeneuvoja toteuttivat hankkeen hallinnoinnin tuntikirjanpidolla.

Hankkeeseen palkattiin 13 htkk:n ajaksi projektipäällikkö Emilia Yli-Suvanto. Projektipäälliköltä haluttiin kokemusta poronhoidosta sen erityisen toimintakulttuurin ja aikataulujen vuoksi. Projektipäällikkö oli poroperheen kasvatti ja työskenteli tutussa toimintaympäristössä.

Hankkeen resurssina toimi myös yhteyshenkilöiden ryhmä viestinnän osalta. Ohjausryhmän jäseniksi pyydettiin lisäksi alan ammattilaisia, jotka toivat hankkeeseen oman tärkeän panoksensa antamalla projektipäällikölle neuvoja.

Ostopalveluilla hankkeeseen resursoitiin erityistä osaamista, jotka täydensivät projektipäällikön työtä ja takasivat tavoitteiden saavuttamisen. Ostopalveluina hankkeessa toteutettiin pohjoissaamenkieliset käännökset viestintämateriaaleihin, hyvinvointikoulutukset sekä kuljetukset hankkeen tapahtumiin. Lisäksi ostopalveluilla tuotettiin aktiviteetteja lasten ja nuorten tapahtumiin.

4.2.4 Toteutuksen organisointi

Hankkeelle palkattiin projektipäällikkö määräaikaiseen työsuhteeseen ajalle 06.04.2021 – 30.06.2022. Projektipäällikön työsuhdetta jatkettiin 31.10.2022 asti. Projektipäällikkö vastasi hankkeen käytännön toteutuksesta hankesuunnitelman mukaisesti.

Hankkeella on ohjausryhmä, jonka kokoonpano on seuraava:

Anne Ristioja, Lapin ELY-keskus

Ella-Noora Polvi, Leader Tunturi-Lappi r.y.

Jaana Hangasvaara, Leader Tunturi-Lappi r.y. / Alakylän paliskunta

Matti Särkelä, Paliskuntain yhdistys

Heikki Kauppinen, Muonion kunta

Iida Melamies, Yhteinen poronhoitoalue -hanke

Hannu Ranta, Näkkälän paliskunta

Mika Satta, Kolarin paliskunta

Minna Näkkäljärvi, Käsivarren paliskunta

Hankkeen ohjausryhmä kokoukset:
 virallinen kokous 28.4.2021.
 epävirallinen tapaaminen 16.6.2021
 sähköpostikokous 21.-24.6.2021
 virallinen kokous 16.12.2021
 sähköpostikokous 8.2.-10.2.2022
 sähköpostikokous 5.5. – 9.5.2022
 virallinen kokous 9.6.2022
 sähköpostikokous 26.7. – 28.7.2022
 virallinen kokous 22.9.2022

4.2.5 Rahoitussuunnitelma ja kustannukset

Kustannuslajit	I maksari	II maksari	loppumaksu	Hankesuunnitelmassa	Jäljellä
Palkat	22 990,65	20 962,20	20 954,16	63 358,25	-1 548,76
Palkkiot	203,8	235,4	173,4	2189,88	1577,28
Vuokrat	405	230	350	1000	15
Ostopalvelut, asiantuntija	781,33	4 904,51	2 377,80	8 465,00	401,36
Flatrate	5517,61	5030,92	5 029,00	15 205,98	-371,55
YHTEENSÄ	29 898,39	31 813,26	28 884,36	90 219,11	73,33

Hanke toteutettiin 100 % julkisella rahoituksella Leader Tunturi-Lappi ry:n omasta kehyksestä. Palkkakustannukset muodostuivat projektihenkilöstön palkoista ja sivukuluista. Palkkiot muodostuivat pohjoissaamen kääntäjän palkkioista. Kääntäjää on käytetty Instagram julkaisujen kääntämiseen.

Vuokrat muodostuivat tiedotus- ja koulutustilaisuuksien järjestämisestä.

Ostopalvelut muodostuivat lapsille ja nuorille järjestetyistä ohjelmista ja aktiviteeteista, kirjanpitopalveluista, linja-autokuljetuksista ja hyvinvointikoulutuksista. Ostopalveluita käytettiin nuortenpäiviin (koskenlasku, keilaus, boffaus ja pakohuone), lastenpäiviin (seikkailupuistoon, rollohoppikseen ja toimintapäivään) kirjanpitopalveluihin, linja-auto kuljetukseen yhdessä lastenpäivässä, sekä hyvinvointiosion luentoihin.

Flatrate on 24 % palkkakuluista ja pitää sisällään henkilöstön matkakulut, ohjausryhmän jäsenten palkkiot ja kulut, toimiston vuokran, puhelin- ja tietoturvakulut, sekä tapahtumien tarjoiluja.

4.2.7 Toteutusoletukset ja riskit

Hankkeen riskinä nähtiin, että tiedottamisenkaan avulla ei saada kohderyhmää liikkeelle ja osallistumaan tapahtumiin, sekä ottamaan osaa hyvinvointikoulutuksiin. Myös viestinnän kehittämisen riskinä oli kohderyhmän vaihteleva kiinnostus viestinnän kehittämiseen. Sisäistä viestintää ei voida juuri kehittää, ellei paliskunnilla ole halua kehittämiseen, myös ulkoisen viestinnän ja imagon parantaminen on haastavaa ilman poronhoitajien osallistumista.

Kohderyhmää kuitenkin saatiin osallistumaan tapahtumiin erittäin hyvin. Tiedottamisessa hyödynnettiin Facebook ryhmää, paliskunnista valittuja yhteyshenkilöitä, sekä projektipäällikön omia kontakteja alueen poronhoitajiin.

Hyvinvointikoulutuksissa järjestettiin etäluentoja, jotka keräsivät 10 ja 11 osallistujaa. Oletusten mukaisesti hyvinvointi poronhoitajien keskuudessa oli hieman haastavaa saada markkinoitua läpi. Suunniteltu hyvinvointipäivä jouduttiinkin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Viestinnän osuudessa poronhoitajia pyrittiin aktivoimaan kuvamateriaalien lähettämisen suhteen ja onnistuminen oli kohtalaista. Hankkeen Instagram-tili sai kohtalaisen hyvää näkyvyyttä. Paliskuntien sisäistä viestintää on arvioitu hankkeen toimesta ja kehitysehdotuksia tehtiin paliskuntiin paliskuntakohtaisesti, sekä toimintasuunnitelman kautta.

Riskinä voidaan nähdä myös verkostojen ja viestinnän jatkuminen hankkeen loputtua. Paliskuntia ja poronhoitajia pyrittiin kuitenkin aktivoimaan ja jatkamaan hankkeen loputtuakin kehittymistä ja jo hyvin alkanutta yhteistyötä.

4.3 Yhteistyökumppanit

- Tunturi-Lapin alueen paliskunnat: Paliskunnat ovat tietenkin ensisijaisesti kohderyhmä, mutta hankkeessa toimitaan myös yhteistyössä paliskuntien ja poronhoitajien kanssa. Viestintään saadaan kuvamateriaalia poronhoitajilta ja tapahtumat suunnitellaan yhteistyössä paliskuntien kanssa. Paliskuntien hallinnolta on myös saatu pohjamateriaalia tueksi hankkeen toimia ja tulevaa toimintasuunnitelmaa varten.
- Alueen kunnat: Kuntien kanssa yhteistyötä on avattu esittelemällä hanketta kunnille.
- Alueen yritykset ja yhteisöt: Tapahtumia pyritään järjestämään paikallisissa yrityksissä ja yhdistysten tiloissa.
- Paliskuntain yhdistys: Hankkeesta on kirjoitettu ja julkaistu lehtijuttuja Poromies-lehdessä.
- Toiset hankkeet: Hankeyhteistyötä on tehty Parasta palkisilta-, Yhteinen poronhoitoalue -, Pelkkänä korvana II -, ja Kolarin luonnontuote-, Enontekiön kylät- ja Hyvinvoiva kuntalainen – työllisyyden kehittäminen Enontekiöllä, Poropeda – Porotalouden pedagogiset ratkaisut -hankkeiden kanssa.
- Alueen alakoulut: Hankkeen toimesta vierailtiin alueen kouluissa esitellen poroja ja porotaloutta.
- Levin ja Ylläksen hiihtokeskukset: Yhteistyössä hiihtokeskusten kanssa on tuotu porotaloutta esille lomaviikoilla tunturikeskuksissa.

4.4. Tulokset ja vaikutukset

Hankeen aikana saatiin aktivoitua 316 osallistujaa hankkeen tapahtumiin. Lisäksi hanke on tavoittanut laajasti kohderyhmän osallistumalla paliskuntien kevät- ja syyskokouksiin sekä paliskuntien merkityksiin, sekä erotuksiin.

Verkostoitumista on tapahtunut hyvin hankkeen järjestämissä tupailloissa, sekä lasten ja nuorten päivissä. Palaute hankkeen järjestämisestä tapahtumista on ollut hyvää, tapahtumia on pidetty onnistuneina ja mukavina. Erityisesti lasten ja nuorten päivät ovat saaneet osallistujilta kiitosta. Jonkin verran on tullut palautetta ajankohdista, mutta tunnetusti kaikille sopivaa aikaa ei ole olemassakaan.

Projektipäällikön vierailut porotöissä ovat myös herättäneet kiinnostusta poromiesten vierailuista toisiin alueisiin ja paliskuntiin. Eteenkin monet nuoret poronhoitajat tunnistavat vierailujen ja eri toimitapoihin tutustumisen merkityksen. Puhetta onkin kuulunut, että ”Pittääpä itekki lähteä siellä käymään”.

Hyvinvointiosioista ensimmäiseen osallistujia saatiin 10 kappaletta. Toiseen Hyvinvointiosioon osallistujia saatiin 11 kappaletta. Hyvinvointiluennot olivat sisällöltään laadukkaita ja ne on tehty helposti saatavilla oleviksi kohderyhmälle.

Viestinnässä Instagram-tili on saavuttanut tasaisesti ihmisiä ja seuraajien määrä on 422 (12.9.2022). Tili on tavoittanut viimeisimpien 90 päivän aikana 1875 tiliä.

Lisäksi hankkeesta on julkaistu juttuja Poromies-lehdissä 2/2021 ja 4/2021 sekä tullaan julkaisemaan lehdessä 4/2022. Hankkeesta uutisoitiin myös Kittilälehdessä, Enontekiön sanomissa ja Luoteis-lapissa. Hanketta on tuotu esille myös Leader Tunturi-Lapin omissa kanavissa ja hankkeen nettisivuille Kaarteessa-blogissa. Erityisesti positiivista palautetta on tullut alueen nuorista kirjoitetuista blogi -teksteistä.

Vierailut Levin ja Ylläksen hiihtokeskuksiin poron kanssa, sekä vierailut alueen kouluissa keräsivät paljon kiinnostusta ja kiitoksia. Molempien osalta voidaan todeta ulkopuolisten tietämyksen poroista ja porotaloudesta olevan hyvin heikkoa ja tietämättömyyttä asioista on paljon. Palaute lomalaisilta hiihtokeskuksissa, sekä opettajilta ja oppilailta kouluissa oli todella positiivista ja porotalouden esille tuominen nähtiin merkittävänä asiana.

Hankkeessa toteutettiin yhteistyössä Pelkkänä korvana 2 hankkeen kanssa podcast, jossa pureuduttiin porotalouteen yrittäjyytenä. Hankkeeseen sivuten projektipäällikkö kirjoitti mielipidekirjoitukset Lapin kansaan (13.1.2022), sekä Poromieslehteen 1/2022.

Sisäisen viestinnän kautta on tavoitettu laajasti poronhoitajia alueelta. Tunturi-Lapin palkiset samassa kaarteessa Facebook-ryhmässä on 165 jäsentä (12.9.2022).

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeessa esille nousseita kehityskohteita paliskunnissa ovat erityisesti Kittilän teurastamon peruskorjaus ja kehittäminen, lihanmyynnin ja -jalostuksen kehittäminen, sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen, laidunkierron ja ruokinnan kehittäminen, hallinnon kehittäminen, sekä yhteistyön kehittäminen. Kehittämiskohteita on kuvattu tarkemmin Tunturi-Lapin paliskuntien toimintasuunnitelmassa.

Teurastamon kehitykseen paliskuntien on mahdollista hakea tukea yleishyödyllistä kehittämishankkeeseen, jossa voi suunnitella tarpeellisia toimenpiteitä teurastamolla. Kehittämishankkeeseen liittyen on myös mahdollista hakea yleishyödyllistä investointihanketta investointien toteuttamiseen.

Viestintään liittyen paliskunnat voisivat hakea hanketta, jossa perehdytään ja etsitään paliskuntakohtaisesti toimivia viestinnän välineitä. Imagon merkitys elinkeinossa on valtava. Suomen Lapin poronliha on alkuperäsuojattua lihaa, jolla on erittäin hyvä maine. Tämän maineen ja imagon eteen on jatkossakin tehtävä töitä elinkeinossa.

Paliskunnista on kantautunut viestiä huolesta nuoria kohtaan. Elinkeino on hyvin perinteinen ja sen merkitys kulttuurillisesti alueella on suuri. Nuorilla on kiinnostusta ja arvostusta elinkeinoa kohtaan ja porot ovatkin suuri osa nuorten identiteettiä. Porotalous kokee kuitenkin jatkuvaa painetta ulkopuolisen maailman osalta. Petokysymykset ovat olleet pinnalla jo pitkään, muumaankäyttö lisääntyy ja paine sen osalta on valtava, maailman tilanteesta johtuen myös kustannukset ovat kasvaneet räjähdysmäisesti. Näiden asioiden pelätään myös vaikuttavan nuoriin kielteisesti. Nuoria tulisivin ottaa paremmin huomioon nyt ja jatkossa. Kehittämistä ja toimia elinkeinossa tulee tarkastella jatkossa eteenkin nuorten kannalta ja pyrkiä turvaamaan elinkeinon jatkuvuus.